Nordiska
ministerrådet

2018

Ett år med mycket nordisk nytta

I am
#generation2030

2018 – Ett år med mycket nordisk nytta

PolitikNord 2019:722

ISBN 978-92-893-6125-5 (PDF)

ISBN 978-92-893-6126-2 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/PN2019-722>

© Nordiska ministerrådet 2019

Layout: Louise Jeppesen

Omslagsfoto: Robert Bednarczyk – norden.org. Fotot är från COP24.

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn

www.norden.org

Ladda ner och beställ nordiska publikationer: www.norden.org/nordpub

Innehåll

Förord	5
Krafttag för ökad rörlighet i Norden	7
Fortsatt satsning på integration	8
Nordplus firade jubileum	8
Fördjupat samarbete kring 5G och artificiell intelligens	9
Norden i världen	10
Rapporter väckte internationell uppmärksamhet	12
Statsministerinitiativet högintensivt	13
Reformerna ger effektivare samarbete	14

Förord

2018 var ett högintensivt år för Nordiska ministerrådet, och ett år då vi tydligt såg att det nordiska samarbetet ger konkreta resultat på en rad områden.

Bland annat nådde vi stora framsteg i arbetet med att förverkliga de nordiska och baltiska ländernas gemensamma vision om att regionen ska bli världsledande inom 5G och digitalisering. Särskilt glädjande var att arbetet med att få nationella e-legitimationer att fungera på tvärs över gränserna i alla nordiska och baltiska länder nu har kommit så bra i gång. Det här är ett initiativ som kan komma att få lika stor betydelse för den fria rörligheten som passunionen på sin tid och därför kommer det att ha mycket hög prioritet framöver.

Det var också glädjande att se att Gränshinderrådet, som arbetar för att undanröja hinder för den fria rörligheten i Norden, kunde visa upp rekordresultat. Fler gränshinder än någonsin tidigare klarades ut under året efter att rådet fick utökat mandat inför 2018.

Även internationellt kan vi se tillbaka på ett framgångsrikt år. Vi byggde vidare på det lyckade konceptet med nordiska innovationshus i världen och öppnade två nya Nordic Innovation House, i Hongkong och Singapore. Därmed skapade vi en plattform för nordiska företag som vill in på den asiatiska marknaden. Vi öppnade dessutom upp för ökat samarbete i Kina, bland annat kring hållbara städer.

Vi deltog också med en gemensam nordisk plattform på klimatkonferensen COP24 i Katowice, där vi inför en internationell publik fick möjlighet att marknadsföra våra klimatlösningar med det övergripande temat ur Statsministerinitiativet, *Nordiska lösningar på globala utmaningar*.

Dessutom har vi under året sett hur nordiska rapporter från vår analysavdelning uppmärksammas stort i internationella medier.

Under 2018 blev det dokumenterat att de reformer som vi har genomfört de senaste åren i syfte att effektivisera det nordiska samarbetet har varit framgångsrika. Det gläder mig mycket att den evaluering av Nytt Norden som gjordes 2018 visar på riktigt goda resultat. Samarbetet har blivit mer effektivt och det ger i dag mer konkret nytta för de nordiska länderna och medborgarna. Det visar att vi är på rätt väg. Det har samtidigt lett till att ländernas krav och förväntningar på samarbetet har vuxit. Det är en utmaning som vi på ministerrådet gärna antar.

I denna sammanfattning kan du läsa om några av de resultat som vi nådde under 2018. Det är långt ifrån en fullständig beskrivning. Det nordiska samarbetet är brett och involverar en lång rad aktörer och det är omöjligt att lyfta fram allt. Här sätter vi fokus på några av de mest betydelsefulla resultaten.

Jag är glad att kunna konstatera att vi har uppnått flera viktiga milstolpar, som också bådär gott för det framtida samarbetet.

Dagfinn Høybråten

Generalsekreterare

Nordiska ministerrådet

Krafttag för ökad rörlighet i Norden

Inför 2018 fick Gränshinderrådet utökat mandat av de nordiska samarbetsministrarna. Det stärkta mandatet ger rådet större möjlighet att arbeta tätare med ministrar och nätverk och det har gett resultat. Under 2018 lyckades Gränshinderrådet klara av rekordantalet 14 hinder för den fria rörligheten i Norden, 13 hinder löstes och 1 avskrevs som olösbart. Bland annat löstes tre viktiga hinder som gällde arbetslöshetsförsäkringar för gränspendlare genom lagändringar i Sverige, en åtgärd som omfattar cirka 35 000 pendlare.

Gränshinderrådets uppdrag är att förmå regeringarna att lösa hinder för den fria rörligheten som uppstår när myndigheter i de nordiska länderna tolkar regler olika eller när ländernas lagar inte spelar samman.

→ LÄS MER I GRÄNSHINDER- RÅDETS ÅRSRAPPORT

Att arbeta för ökad rörlighet är en av hörnstenarna i Nordiska ministerrådets verksamhet, och som ett led i det arbetet publicerades en mobilitetsrapport i juni 2018. I rapporten *Norden – nye muligheter* beskrivs ett antal områden där de nordiska länderna kan stärka samarbetet för att underlätta rörligheten över gränserna för både människor och företag.

→ LÄS RAPPORTEN NORDEN – NYE MULIGHETER

Rapporten, som är skriven av förre norske ambasadören i Danmark, Ingvard Havnen, innehåller 16 förslag till ökad rörlighet i Norden. Ett av de mest prioriterade förslagen handlar om att medborgare i Norden ska kunna använda sin nationella

elektroniska legitimation i alla nordiska länder senast 2020. Det är ett initiativ som beskrivs som en lika stor milstolpe som passunionen på sin tid. Förslaget ligger högt på agendan i Nordiska ministerrådet och arbetet med att förverkliga det fortsätter under 2019. Samarbetet kring den elektroniska legitimationen gäller även de baltiska länderna.

Under året påbörjades också arbetet med en handlingsplan för ökad mobilitet, där Ingvard Havnens rapport utgör en del underlaget.

Under 2018 undertecknades det så kallade Arjeplogavtalet efter åtta års förhandlingar. Det reviderade Arjeplogavtalet har förhandlats fram bland annat för att anpassa det till yrkeskvalifikationsdirektivet (YKD).

Enligt avtalet ges vissa personalgrupper inom hälso- och sjukvårdssektorn, som har fått legitimation som yrkesutövare i ett nordiskt land, rätt att få sina yrkeskvalifikationer erkända på samma villkor i enlighet med YKD i de nordiska länderna samt Grönland och Färöarna. Dessutom gör avtalet det lättare att byta information mellan länderna om tillsyn av viss hälso- och sjukvårdspersonal, i syfte att förstärka patientsäkerheten. Arjeplogavtalet upprättades ursprungligen 1993.

Också avtalet om tillträde för studerande till högre utbildning inom Norden undertecknades 2018. Det handlar om en revidering av en tidigare överenskommelse, där parterna förpliktat sig att ge studerande i ett annat nordiskt land tillträde till sina offentliga högre utbildningar på samma villkor som sökande från det egna landet. Överenskommelsen är ursprungligen från 1996 och den har reviderats flera gånger.

Fortsatt satsning på integration

Resultaten av det första nordiska samarbetsprogrammet för integration 2016–2018 har varit goda. Som en följd av det beslutade samarbetsministrarna i oktober om ett nytt program för integration för perioden 2019–2021. Målet är att effektivisera kunskaps- och erfarenhetsutbytet i Norden när det gäller integrationsfrågor samt ytterligare stärka de strukturer som har byggts upp under den första programperioden. Enligt en undersökning av konsultbolaget Ramboll har myndigheterna i Norden upplevt det första samarbetsprogrammet som både nyttigt och relevant. Integrationsarbetet i Norden har konkret underlättats av den information som man har fått tillgång till via nätverk, publikationer och workshoppar inom ramen för programmet.

I det nya samarbetsprogrammet inkluderas också arbetet med förebyggande av extremism. Programmet kommer som tidigare att vara politiskt tvärssektoriellt.

→ LÄS MER OM INTEGRATION

I det nya samarbetsprogrammet för integration 2019–2021 inkluderas också arbetet med förebyggande av extremism.

Nordplus firade jubileum

Under 2018 firade Nordplus 30 år av nordiskt samarbete och 10 år av nordiskt-baltiskt samarbete. Jubileet hölls i samband med Nordiska rådets session i Oslo i oktober.

Nordplus är en av succéhistorierna i det nordiska samarbetet och det är ministerrådets största utbildningsprogram för livslångt lärande. Ministerrådet lägger årligen cirka 80 miljoner danska kronor på Nordplus till aktiviteter inom utbildning och språk med målgrupper från de allra yngsta till de allra äldsta.

Över 7 000 studenter och mer än 1 600 lärare från Norden och Baltikum deltar årligen i Nordplus, som rent konkret bidrar till att öka utbildningsnivån i Norden och Baltikum. Det stärker också den nordiska identiteten samt språkförståelsen eftersom studerande och lärare får möjlighet att vistas i ett annat nordiskt eller baltiskt land.

→ LÄS MER OM NORDPLUS

Nordplus 30-årsjubileum hölls i samband med Nordiska rådets session i Oslo.

Fördjupat samarbete kring 5G och artificiell intelligens

Under 2018 fortsatte det nordiska och det intensiva nordisk-baltiska samarbetet kring 5G-nätverk och artificiell intelligens (AI).

Vid Nordiska rådets session i Oslo i oktober presenterades en handlingsplan för utbyggnaden av 5G-nätverk i Norden och Baltikum. Länderna har för avsikt att i nära samarbete bygga ut 5G i regionen samt stödja utveckling och användning av ny teknik som bygger på 5G.

Handlingsplanen är en del av de nordiska statsministrarnas mål att Norden ska vara världens ledande 5G-region. Den nordisk-baltiska planen innehåller konkreta mål för att säkerställa regional samordning av frekvenser och arbeta för att regionen kan bli en testbädd för 5G-teknik över landsgränserna. Helt konkret innebär det att Norden och Baltikum ska vara bättre förberedda och kunna fungera som en sammanhängande region den dag när till exempel självkörande lastbilar är en realitet och ska korsa landsgränserna.

Norden och Baltikum har också kommit överens om att stärka samarbetet kring utveckling och samhällsnyttig användning av artificiell intelligens.

Genom ett fördjupat samarbete om digitala kompetenser och bättre tillgång till offentliga data kan de nordiska och baltiska länderna utnyttja sitt digitala försprång och vara ledande inom utveckling och användning av intelligenta, digitala lösningar.

AI banar väg för nya digitala lösningar som kan bidra till att lösa framtida samhällsutmaningar och göra stor nytta inom till exempel hälso- och transportsektorerna. I hälsosektorn innebär det bland annat bättre lösningar inom förebyggande arbete, diagnostik, behandling och rehabilitering. I transportsektorn kan till exempel en välfungerande datautväxling ge mer intelligenta, effektiva och sammanhängande kollektiva transportlösningar till nytta för passagerarna. Ett annat element är optimering av trafikmönster och körerfarenheter, där data kan användas till att beräkna den bästa och mest bränslesnåla rutten från punkt A till B.

Länderna ser stora ekonomiska fördelar med AI. Fokus i den nordisk-baltiska satsningen ligger på att utveckla och främja användningen av AI så att den tjänar medborgarna på bästa möjliga sätt.

Under 2018 fortsatte det nordiska och det intensiva nordisk-baltiska samarbetet kring 5G-nätverk och artificiell intelligens (AI).

FOTO: UNSPLASH.COM

Norden i världen

På den internationella arenan var Nordiska ministerrådet fortsatt aktivt under 2018. Bland annat öppnades nya Nordic Innovation Houses (NIH), i Singapore och Hongkong.

NIH:s uppgift är att ge stöd till nordiska entreprenörer och företag med stor potential för internationell tillväxt i de regioner där NIH är verksamt. På den internationella arenan är Norden ett varumärke med hög status och det kan nordiska företag dra nytta av via NIH. Norden är också mer intressant för internationella investerare som en enhetlig region, som har större möjlighet att attrahera kapital än ett enskilt land. Dessutom kan länderna dela kostnaderna mellan sig via samarbete.

De två NIH-kontoren i Asien bygger på samma framgångsrika koncept som tillämpats i Silicon Valley och New York, där NIH etablerat sig redan tidigare. Nordic Innovation House är ett samarbete mellan Nordic Innovation, en institution under Nordiska ministerrådet, och nationella export- och företagatorganisationer från flera nordiska länder.

→ LÄS MER OM NORDIC INNOVATION

Under 2018 öppnades nya Nordic Innovation Houses (NIH), i Singapore och Hongkong.

En stor internationell satsning för ministerrådet under 2018 var klimatkonferensen COP24 i Katowice, Polen. Även denna gång deltog ministerrådet med en egen nordisk paviljong under det övergripande temat från Statsministerinitiativet, *Nordiska lösningar på globala utmaningar*.

Under elva dagar i december arrangerade ministerrådet tillsammans med flera samarbetspartner 65 evenemang i paviljongen, med olika teman varje dag.

Hållbarhet, jämställdhet och ungdomsperspektivet, det vill säga temaområden som går som en röd tråd på tvärs i ministerrådets alla sektorer och i allt arbete, satte också stark prägel på verksamheten på COP24. Ungdomsperspektivet lyftes fram under alla dagar med ett markant inslag av unga deltagare i de flesta evenemang. Särskilt starkt var det ungdomliga perspektivet på inledningsdagen, som gick under namnet Youth Day. Samtliga evenemang den dagen hade unga och hållbarhet i fokus.

Sammanlagt 2 300 personer deltog i Nordiska ministerrådets evenemang i paviljongen. Liveströmmingen av Morning talk och Afternoon brief på internet sågs av 12 500 personer. Enligt en evaluering som gjordes efter COP24 var både besökare och arrangörer nöjda med den nordiska paviljongen. Hela 95 procent uppgav att de var nöjda eller mycket nöjda. En stor majoritet ansåg också att evenemangen var relevanta och höll hög kvalitet.

→ LÄS MER OM COP24

Under 2018 hade ministerrådet även fokus på samarbetet österut. Bland annat avslutades ett sjuårigt stipendieprogram där ministerrådet och EU har samarbetat om att ge unga vitryska studenter full finansiering för att få en universitetsexamen i EU-/EES-medlemsländer.

Programmet har genomförts i tätt samarbete mellan Nordiska ministerrådets sekretariat i Danmark, ministerrådets kontor i Litauen och EU:s delegation i Vitryssland. Målet var att investera i nästa generations akademiker i Vitryssland och utveckla demokratin och civilsamhället. Programmet har resulterat i att 300 vitryska studenter har utexaminerats under perioden 2011–2018.

Nordiska ministerrådet beslutade också under 2018 att fortsätta stödja minoritetsmedier i Estland, Lettland och Litauen. Stödet riktas till oberoende kvalitativ medieverksamhet på ryska, och är en fortsättning på ett tidigare framgångsrikt stödprogram. Tanken är att den ryskspråkiga befolkningen i Baltikum ska få tillgång till oberoende medierapportering om deras egen vardag på sitt eget språk som supplement till de ryska medierna, som i dag dominerar bland de ryskspråkiga invånarna i de baltiska länderna. Syftet är att förbättra den ryskspråkiga minoritetens inkludering och påverkningsmöjligheter och därmed stärka demokratin.

På den internationella arenan stod även fördjupat samarbete med Kina på agendan. År 2017 kom ministerrådet och Kina överens om att inleda ett samarbete, som konkretiserades under 2018. Nordic Innovation, de nordiska ambassaderna i Peking och deras handelskontor samarbetar med sex städer i Kina i ett projekt som fokuserar på hållbara städer och stadsutveckling. Som del av projektet besökte representanter för Kina sina nordiska samarbetspartner under 2018 och deltog bland annat i en session om Norden och Kina på Nordic Edge-konferensen i Stavanger i september.

Också kultursektorn beslutade under 2018 att satsa globalt. I november fattade kulturministrarna beslut om att göra en ny internationell kulturinsats i syfte att öka interaktionen mellan kultur i Norden och den övriga världen. Konceptet bygger på framgångarna från de två tidigare satsningarna, Nordic Cool i Washington 2013 och Nordic Matters i London 2017. Beslut om var den kommande kultursatsningen ska äga rum fattas under 2019.

Parallellt med den övriga internationella verksamheten höll profileringsprojektet hög intensitet under 2018. I februari lanserades projektets "verktygslåda", det vill säga en uppsättning med digitala hjälpmedel för dem som vill sprida information om Norden runtom i världen. Det skedde i samband med de nordiska samlingsministrarnas möte i Stockholm.

Lanseringen följdes upp av en kommunikationskampanj riktad mot de nordiska ambassaderna, som visade stort engagemang i att sprida de nordiska budskapen brett internationellt. Projektet fick också en ny reviderad strategi för arbetet framöver.

→ LÄS MER OM PROFILERING AV NORDEN

Rapporter väckte internationell uppmärksamhet

Ministerrådets analysavdelning, som inledde sitt arbete 2017, gav ut ett par uppmärksammade rapporter under 2018. Framför allt rapporten *Skyggen af lykken* väckte stor uppmärksamhet och blev årets mest nedladdade rapport med över 11 000 nedladdningar vid ingången av 2019.

Den väckte framför allt stor uppmärksamhet i internationella medier, med artiklar i The Guardian (där texten för övrigt var den mest lästa på publiceringsdagen), The New York Times, BBC, The Washington Post med flera. Rapporten uppmärksammades dessutom av medier i bland annat Indien, Australien och Taiwan och lyftes fram under Världsekonomiskt forum. Rapporten väckte också intresse i nordiska medier, särskilt i Danmark.

Själva rapporten tar avstamp i studier som gång på gång målar ut de nordiska länderna som världens lyckligaste. *Skyggen af lykken* granskar baksidan av lyckan och lyfter fram det faktum att cirka tolv procent av befolkningen i Norden är olycklig.

→ LÄS RAPPORTEN SKYGGEN AF LYKKEN

En annan nordisk rapport som fick stor uppmärksamhet var *Is the Last Mile the Longest? Economic Gains from Gender Equality in Nordic Countries*. Studien beräknar de samhällsekonomiska effekterna av en rad jämställdhetsreformer, som utbyggd och subventionerad barn- och äldreomsorg och föräldraledighet. Dessa reformer leder till fler kvinnor på arbetsmarknaden.

Rapporten, som gavs ut av OECD på uppdrag av ministerrådet, visar att ökningen av kvinnors sysselsättning i Norden de senaste 40–50 åren bidragit med 10–20 procent av den årliga genomsnittliga tillväxttakten. Den visar också att tillväxten i de nordiska länderna skulle kunna öka med ytterligare 15–30 procent om kvinnor började jobba lika mycket som män.

Rapporten uppmärksammades i en rad internationella medier, bland annat i Bloomberg och Le Figaro, och fick även stort genomslag i nordiska medier. Också på sociala medier spreds den brett. Rapporten utgavs inom ramen för projektet *The Nordic Gender Effect at Work*. Den lyfter ent konkret fram jämställdhet som en nordisk succéhistoria som kan stå som modell också globalt.

→ LÄS RAPPORTEN IS THE LAST MILE THE LONGEST?

The Nordic Gender Effect at Work utgör ett av de sex så kallade flaggskeppsprojekten i Statsministerinitiativet *Nordiska lösningar på globala utmaningar*, som lanserades våren 2017 och som hade fortsatt hög prioritet under hela 2018. Tanken med initiativet är att det ska stödja det gemensamma nordiska arbetet att nå FN:s hållbarhetsmål före 2030.

Statsministerinitiativet högintensivt

Vid sidan av jämställdhetsprojektet kan även de övriga fem flaggskeppen i Statsministerinitiativet redovisa lyckade satsningar under 2018.

Till exempel flaggskeppet *Nordic Sustainable Cities* identifierade 15 städer i Kina, Indien och Nordamerika som förbereder stora infrastrukturinvesteringar, där projektet kan spela en stor roll. De nordiska exportbyråerna håller nu gemensamt kontakt med städerna och skapar exportmöjligheter för nordiska företag, vilket knappast skulle ha skett utan projektet. På så sätt fungerar initiativet som en modell för hur nordiska exportbyråer, ambassader och andra aktörer kan agera tillsammans i stället för att arbeta var för sig i stuprör.

Också flaggskeppet *The Nordic Food Policy Lab* nådde ut brett internationellt under 2018, bland annat med en storsatsning på sociala medier och via rapporten *Solutions Menu – A Nordic guide to sustainable food policy*. Satsningen gav resultat och det internationella intresset för nordisk sakkunskap kring konsumentnära politik inom matsektorn ökade starkt under året. Statliga aktörer i Indien, Costa Rica och Skottland vänder nu blick-

arna mot Norden. Det gör också agendasättande internationella organisationer som Världshälsoorganisationen, FN:s miljöprogram, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation samt FN:s ramkonvention om klimatförändringar.

→ LÄS RAPPORTEN SOLUTIONS MENU

Statsministerinitiativet är treårigt (2017–2019) och består av flaggskeppsprojekt inom stadsplanering, regionalt energisamarbete, jämställdhet, hållbar matkonsumtion, smarta välfärds- och klimatlösningar. Tanken är att initiativet ska bidra till att exportera nordiska kunskaper, värderingar och varor.

→ LÄS MER OM STATSMINISTERINITIATIVET

Statsministermöte i Örnsköldsvik.

Reformerna ger effektivare samarbete

Nordiska ministerrådets arbete har målmedvetet moderniserats och effektiviserats under de senaste fem åren. De reformer som har genomförts har lett till att samarbetet i dag omfattar sektorer som är politiskt mer relevanta i de nordiska länderna än tidigare. Därmed ger samarbetet större nytta för såväl regeringarna, medborgarna som näringslivet i Norden.

En evaluering som presenterades för samlingsministrarna i juni lyfte fram flera ämnesområden där reformarbetet har haft effekt. Bland annat kan man se goda resultat när det gäller stärkt samarbete kring integration, digitalisering, EU-frågor, klimatfrågor och arbetsliv.

En stor del av de nämnda initiativen är tvärsektoriella och har finansierats tack vare en mer flexibel nordisk budget och organisation i ministerrådet, också det ett resultat av reformarbetet. Som en konsekvens av den ökade effektiviteten har de nordiska ländernas förväntningar på samarbetet vuxit. Regeringarna ställer i dag högre krav än tidigare på Nordiska ministerrådet och de räknar också med resultat.

Ett centralt verktyg i effektiviseringsarbetet är de strategiska genomlysningarna, analyser som visar utvecklingspotentialen för det nordiska samarbetet de närmaste 5–10 åren inom utvalda områden. Hittills har externa utredare analyserat samarbetet inom hälso-, miljö-, energi-, lag- och socialsektorn och resultaten syns redan på flera områden.

Under 2018 gjordes två genomlysningar. Professor emeritus Inge Lorange Backer från Norge gjorde en genomlysning om lagsamarbete och kom med 13 förslag som kan bidra till att göra Norden till den mest integrerade regionen i världen. Islands förre socialminister Árni Páll Árnason gjorde en genomlysning av samarbetet inom den sociala sektorn. I den finns 14 förslag till nya former av samarbete.

→ LÄS GENOMLYSNINGEN PÅ LAGOMRÅDET

→ LÄS GENOMLYSNINGEN PÅ SOCIALOMRÅDET

Utöver de två genomlysningarna gjorde Idar Kreutzer, vd på Finans Norge, en analys av det nordiska samarbetet kring uppstarts- och tillväxtföretag och publicerade en rapport med 16 förslag till utökat samarbete.

→ LÄS RAPPORTEN OM FINANSIERING AV UPPSTARTS- OCH TILLVÄXTFÖRETAG

FOTO: UNSPLASH.COM

FOTO: PETER MYDSKE/STORTINGET.NO

FOTO: ROBERT BEDNARCZYK/NORDEN.ORG

Nordiska ministerrådet
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn
www.norden.org

2018 var ett högintensivt år för Nordiska ministerrådet, och ett år som tydligt visade att det nordiska samarbetet ger konkreta resultat på en rad områden, både när det gäller internt i Norden och internationellt. I denna sammanfattning kan du läsa om några av de resultat som det nordiska samarbetet nådde under 2018. Det är inte en fullständig beskrivning, utan här sätter vi fokus på några av de mest betydelsefulla resultaten.